

*Mijne Heren Directeuren der Vereniging voor Hoger Onderwijs op Gereformeerden Grondslag,
Mijne Heren Curatoren der Vrije Universiteit,
Mevrouw, Mijne Heren Hoogleraren, Lectoren en Docenten,
Dames en Heren Studenten,
en voorts gij allen, die de viering van de Dies Natalis der Vrije Universiteit met Uwe tegenwoordigheid wilt vereren.*

Zeer gewaardeerde Toehoorderessen en Toehoorders,

De ontwikkeling der natuurkunde, geleid door de steeds zorgvuldiger waarneming der fysische verschijnselen, heeft reeds bij herhaling noodzaak tot herziening van denkbeelden van algemeen wijsgerig karakter, die door de eerbiedwaardigheid hunner traditie tot ontwijfelbare axioma's schenen te zijn geworden.

Toen Galileï de valwetten uit zijn waarneming had afgeleid, Kepler door zijn metingen de ellipsvorm der planetenbanen had vastgesteld en Newton tenslotte aantoonde, dat het vallen der aardse voorwerpen en de beweging der hemellichamen door dezelfde gravitatiekracht konden worden verklaard, moest de antiek-middeleeuwse opvatting omtrent de fysische beweging worden herzien. In deze, aan de wijsbegeerte van Aristoteles ontleende, beschouwingswijze werd aan de plaats in het wereldruim en aan de geometrische vorm van de banen een kwalitatieve waarde toegekend, werd aan de fysische lichamen een verschillende graad van volmaaktheid toegeschreven en werd de beweging gezien als een streving naar de natuurlijke plaats in de ruimte.

Deze opvattingen moesten nu echter wijken voor de wiskundige leer der mechanica, die de beweging achtte te geschieden in een qualiteitsloze ruimte, onder de invloed der fysische krachten, als onmiddellijk werkende oorzaken.

Hoe vruchtbaar deze bevrijding uit de klusters der overlevering, deze wending van het kwalitatieve naar het kwantitatieve, van de finale naar de causale beschouwingswijze, voor de natuurkunde geweest is, bewijst de verrassende ontwikkeling, die er het gevolg van was.

Wat wij thans de klassieke physica noemen, kan gezien worden als het resultaat van een continue voortbouw op de grondslagen welke nu ongeveer drie eeuwen geleden werden gelegd.